

Els hereus de l'intent de genocidi cultural franquista

PERE MARTÍ I BERTRAN

No hi ha dubte que el règim franquista va intentar exterminar la llengua i la cultura catalanes, a causa d'aquella «unidad de la patria» mal entesa que va obsessionar els seus dirigents durant anys, jo diria que almenys mentre va durar el règim. Alguns estudiosos l'han qualificat, aquest intent, de **genocidi cultural**. I tenen tota la raó, perquè la intenció clara i gens dissimulada del règim era exterminar tot allò que lingüísticament i culturalment no fos castellà. Si algú en té dubtes, li recomano de repassar algunes de les obres de tres intel·lectuals que, entre molts d'altres, hi han dedicat temps i esforç: Josep Benet, Francesc Ferrer i Gironès i Josep M. Solé i Sabaté. La seva bibliografia ens resultarà d'allò més allisonadora en aquest tema. Hi ha un aspecte, però, en el qual voldria incidir, ja que és una de les millors mostres d'aquest intent de genocidi cultural contra el català: la prohibició i persecució de tot allò relacionat amb l'educació.

Podem començar per la repressió en el cos del magisteri, en les famoses «purgues», que no tenien altra finalitat que assegurar-se la fidelitat ideològica d'un cos que consideraven primordial per a expandir la ideologia i els ideals feixistes. Ara en comencen a aparèixer estudis i testimonis que fan escriuir. Aquesta repressió va anar acompanyada, naturalment, d'una prohibició total de qualsevol contacte (fora de l'àmbit familiar, que els resultava inaccessible) dels infants amb la seva pròpia llengua: en l'escola, no cal dir-ho, però també en els mitjans de comunicació. Recordem, per exemple, que els primers intents de publicar una revista infantil comercial en català, com va ser *Els infants* (1956), va acabar amb una prohibició contundent i amb una pantomima tan espectacular i esperpèntica que va arribar al Consell de Ministres i tot (vegeu: Enric Larreula, *Les revistes infantils catalanes de 1939 ençà*, Edicions 62, 1985). No hi ha cap mena de dubte que el franquisme va planificar amb

tota la cura del món que totes les noves generacions de ciutadans fossin formades en espanyol i només en espanyol. Tenien clar que s'hi jugaven l'èxit de la «cruzada».

Aquests darrers anys, a Catalunya estem assistint a un rebrot descarat d'aquests intents de genocidi cultural per part dels hereus més directes del franquisme: el Partit Popular i els fòrums que li donen suport. L'exemple més contundent i descarat l'hem tingut aquests darrers mesos pre-electorals en què tota la maquinària

del partit s'ha abocat en l'atac a l'últim pilar que ens queda per a la integració de la immigració, per a impedir que la llengua catalana acabi desapareixent a curt termini: l'escola, i més concretament la immersió lingüística. La dreta més espanyolista ha comprès que l'únic factor poderós que està frenant el procés de substitució lingüística a què es veuen abocats irremeiablement altres territoris, incloent-n'hi alguns dels Països Catalans mateixos, és la immersió lingüística, aquesta voluntat del Parlament i del poble de Catalunya de no caure en el parany de crear dues comunitats lingüístiques. Una voluntat que ve de molt lluny, dels mateixos anys del franquisme, en què comunitats de veïns del Baix Llobregat o sindicats, per posar-ne dos exemples ben significatius, van lluitar perquè els infants i els joves també aprenguessin la llengua catalana. Des de fa uns quants anys, però sobretot aquests darrers mesos, com ja he apuntat, els dirigents del Partit Popular van orquestrant una veritable campanya contra la immersió lingüística. Tanta importància hi donen, que no han dubtat de treure el santcristo gros, que diem col·loquialment, i fer-lo venir a Barcelona a predicar les maldats d'aquest sistema que, segons ells, discrimina els infants per qüestió de llengua, però que ha estat lloat per la

mateixa Comissió Europea, com a exemple d'integració per a societats bilingües i plurilingües. La campanya electoral ha fet que José M. Aznar hagi vingut a Barcelona a denunciar aquest últim reducte de normalització (o ja hauríem de dir de supervivència?) lingüística i que el líder del partit, Mariano Rajoy, hagi arribat a prometre que, si guanya les eleccions, obligarà a oferir la doble línia (en castellà i en català) a les escoles de Catalunya.

Encara no hem arribat al grau d'aberració del franquisme, però ens hi estem encaminant. Si s'envalenteixen, si se senten prou forts, no em faria gens estrany que volguessin tornar a imposar un sistema en què el castellà fos la llengua útil i, doncs, de l'ensenyament «en toda España» i el català quedés relegat a una assignatura voluntària, per a nostàlgics i erudits que no són d'aquest món en què priva l'economia de mercat, l'utilitarisme i els privilegis d'aquells que tenen el poder i, sobretot, els mitjans de comunicació. No voldria ser ocell de mal averany; però, tot i ser optimista de mena, hi ha dies que no puc impedir de llevar-me amb un tel de pessimisme, engruixudat per actituds neofeixistes d'uns dirigents que no desitjo per a cap país, i doncs encara menys per al nostre ni per als dels nostres veïns. ♦